

סילבוס - תוכנית הוראה לקורס הדרכה ביבליוגרפית מתקדמת

ד"ר מוריה באר-שריקי | המחלקה לתלמוד

Advance Research Guidance in Bibliography and Writing | 091011-01

הרצאה (פרונטלי)	סוג הקורס:
2	היקף נ"ז:
תשפ"ז	שנת לימודים:
ב'	סמסטר:
שלישי, 18:00	יום ושעה:
בתאום	שעת קבלה:
moriah.beer@gmail.com	מייל מרצה:
/https://lemida.biu.ac.il	קישור לאתר למדה:

תיאור הקורס ומטרות למידה

תקציר הקורס

הקורס נועד להעמיק את ארגז הכלים המחקרי והביבליוגרפי של הסטודנטים בתחום חקר ספרות חז"ל הקלאסית. במסגרת הקורס ייחשפו הלומדים לסוגי מקורות שונים, לשאלות יסוד בחקר הספרות התנאית והאמוראית וגישות מחקריות מרכזיות. במהלך הסמסטר הלומדים יתנסו בניסוח שאלת מחקר, בהשוואת מקורות ובעבודה עם כתבי יד ומהדורות ביקורתיות, באיתור מידע אמין, ובכתיבת טיעון מחקר ורישום ביבליוגרפי.

מטרות/תוצרי הלמידה

ידע

1. הלומדים ייחשפו לשאלות מרכזיות בחקר הספרות התלמודית
2. הלומדים ייחשפו שיטות וגישות מחקריות שונות במחקר התלמודי המודרני (פילולוגי, ספרותי, היסטורי, תרבותי וכו')
3. הלומדים יכירו את כללי הרישום הביבליוגרפי והכתיבה האקדמית

מיומנויות

1. הלומדים יאתרו, יסננו וירשמו מקורות ראשוניים, משניים ומחקריים
2. הלומדים יפיקו סינופסיס ויבנו מסד נתונים מחקרי
3. הלומדים ינסחו טיעון מחקרי על סמך ניתוח מקורות והשוואתם
4. הלומדים יקראו מאמרים אקדמיים באופן ביקורתי וישוו בין גישות מחקריות

תכנון מהלך השיעורים (כולל למידה פעילה):

מס' השיעור	נושא השיעור	למידה פעילה	קריאה/ צפיה נדרשת	הערכה תהליכית/מעצבת
1	מבוא: ספרות חז"ל הקלאסית וגישות מחקריות מרכזיות			תרגיל: זיהוי מקורות ורישום ביבליוגרפי ראשוני
2	יחסי משנה ותוספתא		ש"י פרידמן, 'תוספתא עתיקתא'	תרגיל: השוואת משנה ותוספתא וניסוח פסקת טיעון קצרה
3	מדרשי הלכה: דבי ר' עקיבא ודבי ר' ישמעאל		מ' כהנא, 'מבוא למדרשי התנאים'	תרגיל: איתור, השוואה, ורישום

ביבליוגרפי של מדרשי הלכה				
תרגיל: יצירת סינופסיס לסוגיה נבחרת	א"ש רוזנטל, 'תולדות הנוסח'		תלמוד בבלי: מסורות נוסח	5-4
תרגיל: העמדת טבלת השוואה למקבילות בבבלי ובירושלמי וניסוח פסקת ניתוח השוואתי	י' זוסמן, 'ושוב לירושלמי נזיקין'		מקבילות בתלמוד הבבלי ובתלמוד הירושלמי	7-6
	ל' מוסקוביץ, 'היחס בין התלמוד הירושלמי לבין ויקרא רבה'		יחסי התלמוד הירושלמי ומדרשי האגדה הארצישאליים	8
תרגיל: השוואת גרסאות וכתובת הפניות ביבליוגרפיות			סוגות מיוחדות והשוואות מחקריות לספרות חז"ל (סדר עולם, מגילת תענית, ספרי יוספוס ועוד)	9
תרגיל: בחירת סוגיה/ נושא מחקרי			בחירת נושא וניסוח הצעת מחקר	10
תרגיל: איסוף מקורות ראשוניים			בניית מסד נתונים ואיסוף מקורות	11
תרגיל: יצירת סינופסיס וטבלאות השוואה של המקורות הראשיים			סינופסיס וטבלאות השוואה	12
תרגיל: רישום המקורות הראשוניים והפניות ביבליוגרפיות			איתור וסינון מקורות משניים ומחקריים	13
תרגיל: כתיבת פסקה המסכמת את עיקרי הממצאים			מבנה העבודה וחלקיה	14

*ייתכנו שינויים בסילבוס בהתאם לקצב ההתקדמות ואפקטיביות הלמידה

ציון סופי

מסקל בציון הסופי	תיאור התוצר
60% מהציון הסופי	תרגילים לאורך הקורס (מפורטים בטבלה לעיל)
40% מהציון הסופי	מטלה מסכמת: הצגת מקורות וניסוח ממצאים מחקריים על פי כללי הכתיבה האקדמית

דרישות הקורס

לאורך הקורס הלומדים יידרשו להשלים תרגילים שונים וכן מטלה מסכמת שהעבודה עליה תחל במהלך השיעורים. נוכחות בשיעורים חובה. היעדרות של יותר משני שיעורים ללא סיבה מוצדקת תמנע קבלת ציון בקורס.

דרישות קדם

שם הקורס	מס' הקורס
הדרכה ביבליוגרפית	09-101-01

ביבליוגרפיה: תכנים לקריאה, צפיה והאזנה (רצוי עדכני)

חובה

1. י' זוסמן, 'שוב לירושלמי נזיקין', מחקרי תלמוד א (תש"ן), עמ' 96-114
2. מ' כהנא, 'מבוא למדרשי התנאים', ספרות חז"ל הארץ-ישראלית: מבואות ומחקרים, כרך א, הנ"ל ואחרים (עורכים), ירושלים תשע"ח, עמ' 137-177
3. ל' מוסקוביץ, 'היחס בין התלמוד הירושלמי לבין ויקרא רבה', דברי הקונגרס העולמי האחד עשר למדעי היהדות, ג (תשנ"ג), עמ' 31-38
4. ש"י פרידמן, 'תוספתא עתיקתא: ליחס מקבילות המשנה והתוספתא [א] – כל כתבי הקדש (שבת טז, א), תרביץ סב, ג (תשנ"ג), עמ' 313-338
5. א"ש רוזנטל, תולדות הנוסח ובעיות-עריכה בחקר התלמוד הבבלי, תרביץ נז (תשמ"ח), עמ' 36-1
6. י' תבורי, הנחיות לכתיבת עבודת מחקר, המחלקת לתלמוד, אוניברסיטת בר אילן, תשס"ה

רשות והרחבה

1. מ' בלברג, פתח לספרות חז"ל, האוניברסיטה הפתוחה, תשע"ג
2. מ' סבתו, "המקיף את חברו משלש רוחותיו" (בבלי, בבא בתרא ד ע"ב – ה ע"א): לבירור היחס שבין ביקורת הנוסח לשאלות עריכה בחקר התלמוד הבבלי, תרביץ ע (תשס"א), עמ' 189-212
3. ש"י פרידמן, 'להתהוות שינויי הגירסאות בתלמוד הבבלי', סידרא ז (תשנ"א), עמ' 67-102
4. ע' רייזל, מבוא למדרשים, אלון שבות תשע"א
5. A. Amit, 'The Textual Tradition of the Babylonian Talmud,' *Variants and Variance in Classical Textual Cultures: Errors, Innovations, Proliferation, Reception?*, (ed. G. W. Most), Berlin 2024, pp. 311-334